معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، معاونت حقوقی ریاست جمهوری

قانون تعزیرات حکومتی

مصوب ۱۳۶۷,۱۲,۲۳با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده‌ی ۱ - با توجه به ضرورت نظارت و کنترل دولت بر فعالیتهای اقتصادی و لزوم اجرای مقررات قیمت گذاری و ضوابط توزیع، متخلفین از اجرای مقررات بر اساس مواد این قانون تعزیر میشوند.

فصل اول - تخلفات و تعزیرات مربوطه

ماده‌ی ۲ - گرانفروشی: عبارتست از عرضه‌ی کالا یا خدمات به بهای بیش از نرخهای تعیین شده توسط مراجع رسمی بطور علی الحساب یا قطعی و عدم اجرای مقررات و ضوابط قیمت گذاری و انجام هر نوع اقدامات دیگر که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمات برای خریدار گردد.

تعزیرات گرانفروشی بر اساس میزان و مراتب تخلف واحدها بشرح زیر می‌باشد:

الف - گرانفروشی تا مبلغ بیست هزار ریال:

مرتبه‌ی اول - تذکر کتبی، تشکیل پرونده.

مرتبه‌ی دوم - اخطار شدید، اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم تخلف و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف اول».

مرتبه‌ی سوم - جریمه از پنج هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف دوم».

مرتبه‌ی چهارم - جریمه از ده هزار ریال تا ده برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف سوم».

مرتبه‌ی پنجم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی چهارم، تعطیل موقت از یک تا شش ماه و نصب پارچه به عنوان گرانفروش.

مرتبه‌ی ششم - تعطیل و لغو پروانه واحد.

ب - گرانفروشی از مبلغ بیش از بیست هزار ریال تا مبلغ دویست هزار ریال:

مرتبه‌ی اول - جریمه معادل مبلغ گرانفروشی و اخطار کتبی.

مرتبه‌ی دوم - جریمه از یک تا دو برابر میزان گرانفروشی و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر «تخلف اول».

مرتبه‌ی سوم - جریمه از یک تا پنج برابر میزان گرانفروشی، اخطار قطع خدمات دولتی و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر« تخلف دوم».

مرتبه‌ی چهارم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی سوم، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف سوم.»

مرتبه‌ی پنجم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی سوم، تعطیل موقت واحد از یک تا شش ماه و نصب پارچه به عنوان گرانفروش.

مرتبه‌ی ششم - تعطیل و لغو پروانه ی واحد.

ج - گرانفروشی از مبلغ بیش از دویست هزار ریال تا یک میلیون ریال:

مرتبه‌ی اول - جریمه از یک تا دو برابر میزان گرانفروشی، اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم تخلف و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف اول».

مرتبه‌ی دوم - جریمه از دو تا پنج برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف دوم».

مرتبه‌ی سوم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی دوم، تعطیل موقت واحد از یک تا شش ماه، نصب پارچه به عنوان گرانفروش و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف سوم».

مرتبه‌ی چهارم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی دوم، تعطیل و لغو پروانه ی واحد و لغو کارت بازرگانی.

د - گرانفروشی بیش از مبلغ یک میلیون ریال:

مرتبه‌ی اول - جریمه از دو تا پنج برابر میزان گرانفروشی، اخطار کتبی و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف اول».

مرتبه‌ی دوم - جریمه از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف دوم».

مرتبه‌ی سوم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی دوم، تعطیل موقت واحد از یک تا شش ماه، نصب پارچه به عنوان گرانفروش و ممهور نمودن پروانه ی واحد به مهر «تخلف سوم».

مرتبه‌ی چهارم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه‌ی دوم، تعطیل و لغو پروانه ی واحد و لغو کارت بازرگانی.

تبصره: در صورت تکرار تخلف، اعمال تعزیرات متناسب با مبلغ و مراتب تخلف خواهد بود.

ماده‌ی ۳ - کم فروشی و تقلب: عبارتست از عرضه‌ی کالا یا خدمات کمتر از میزان و مقادیر خریداری شده از نظر کمی یا کیفی که بمبنای تعیین نرخ مراجع رسمی قرار گرفته است.

تعزیرات کمفروشی و تقلب با توجه به میزان و مراتب آن عیناً مطابق تعزیرات گرانفروشی می‌باشد.

ماده‌ی ۴ - احتکار: عبارتست از نگهداری کالا بصورت عمده با تشخیص مرجع ذیصلاح و امتناع از عرضه‌ی آن به قصد گرانفروشی یا اضرار به جامعه پس از اعلام ضرورت عرضه توسط دولت.

تعزیرات احتکار بشرح زیر می‌باشد:

مرتبه‌ی اول - الزام به فروش کالا و اخذ جریمه معادل ده درصد ارزش کالا.

مرتبه‌ی دوم - فروش کالا، توسط دولت و اخذ جریمه از بیست تا صد درصد ارزش کالا:

مرتبه‌ی سوم - فروش کالا توسط دولت، اخذ جریمه از یک تا سه برابر ارزش کالا، قطع تمام یا قسمتی از سهمیه و خدمات دولتی تا شش ماه و نصب پارچه در محل واحد بعنوان محتکر.

مرتبه‌ی چهارم - علاوه بر مجازات مرتبه‌ی سوم، لغو پروانه ی واحد و معرفی از طریق رسانه های گروهی به عنوان محتکر.

تبصره - در صورتی که نگهداری کالا با اطلاع مراجع ذیصلاح باشد مشمول احتکار نیست.

ماده‌ی ۵ - عرضه‌ی خارج از شبکه: عبارتست از عرضه‌ی کالا بر خلاف ضوابط توزیع و شبکه‌های تعیین شده وزارت صنعت، معـدن و تجارت و سایر وزارتخانه ها ی ذیربط.

تعزیرات عرضه‌ی خارج از شبکه نسبت به مقدار کالای به فروش رفته بشرح زیر می‌باشد:

مرتبه‌ی اول - تذکر کتبی و قطع سهمیه به مدت سه ماه.

مرتبه‌ی دوم - اخذ جریمه تا دو برابر مبلغ فروش خارج از شبکه.

مرتبه‌ی سوم - اخذ جریمه از سه تا پنج برابر مبلغ فروش خارج از شبکه.

تبصره- چنانچه کالا به فروش نرفته باشد، علاوه بر الزام به عرضه‌ی کالا در شبکه، اخذ جریمه معادل ده درصد ارزش رسمی کالا.

ماده‌ی ۶: عدم درج قیمت : عبارتست از عدم درج قیمت کالاها یا خدمات مشمول به نحوی که برای مراجعین قابل رؤیت باشد به صورت نصب برچسب یا اتیکت یا به صورت نصب تابلوی نرخ در محل واحد.

تعزیرات عدم درج قیمت به شرح زیر می‌باشد:

مرتبه‌ی اول - تذکر کتبی، درج در پرونده ی واحد.

مرتبه‌ی دوم - اخذ جریمه از ۰۰۰ /۳۵۰ تا ۰۰۰ /۵۰۰ /۳ ریال .

مرتبه‌ی سوم - اخذ جریمه از ۰۰۰ /۵۰۰ /۳ تا ۰۰۰ /۰۰۰ /۶ ریال ، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از سه تا شش ماه و در صورت مصلحت نصب پارچه به عنوان متخلف.

تبصره- در مواردی که قیمت رسمی برای کالا و خدمات تعیین شده باشد درج قیمت بر اساس قیمت رسمی خواهد بود.

ماده‌ی ۷ - اخفاء و امتناع از عرضه‌ی کالا: عبارتست از خودداری از عرضه کالای دارای نرخ رسمی به قصد گرانفروشی یا تبعیض در فروش.

تعزیرات اخفاء و امتناع از عرضه ی کالا به شرح زیر می‌باشد:

مرتبه‌ی اول - تذکر کتبی، درج در پرونده ی واحد و عرضه‌ی کالا به نرخ رسمی.

مرتبه‌ی دوم – عرضه‌ی کالا به نرخ رسمی و اخذ جریمه از دو تا پنج برابر ارزش رسمی کالا.

مرتبه‌ی سوم - علاوه بر مجازات های مرتبه‌ی دوم، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از سه تا شش ماه.

ماده‌ی ۸ - عدم صدور فاکتور عبارتست از خودداری از صدور فاکتور مطابق فرمها و ضوابط تعیین شده ی وزارت امور اقتصادی و دارایی یا صدور فاکتور خلاف واقع در مورد اقلام مشمول.

تعزیرات عدم صدور فاکتور به شرح زیر می‌باشد:

مرتبه‌ی اول - تذکر کتبی، درج در پرونده ی واحد.

مرتبه‌ی دوم - اخذ جریمه از ۰۰۰ /۳۵۰ ریال تا ۰۰۰ /۵۰۰ /۳ ریال.

مرتبه‌ی سوم - اخذ جریمه از ۰۰۰ /۵۰۰ /۳ ریال تا ۰۰۰ /۰۰۰ /۶ ریال، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از سه تا شش ماه و در صورت مصلحت نصب پارچه بعنوان متخلف.

ماده‌ی ۹ - عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع: عبارتست از عدم مراجعه و ارائه ی مدارک لازم جهت اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع به مراجع قانونی بدون عذر موجه و بیش از مدت سه ماه از تاریخ ترخیص کالای وارداتی یا تولید محصول داخلی اقلام مشمول.

تعزیرات عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع به شرح زیر می‌باشد:

مرحله ی اول - اخطار کتبی و تمدید مهلت حداکثر یک هفته.

مرحله‌ی دوم - جریمه از یک تا پنج برابر ارزش رسمی کالا و تمدید مهلت حداکثر یک هفته.

مرحله‌ی سوم - علاوه بر مجازات طبق مرحله‌ی دوم، قطع سهمیه یا خدمات دولتی به مدت سه ماه و لغو کارت بازرگانی به مدت یکسال.

تبصره- مراحل فوق در مورد هر کالا مستقلا اعمال خواهد شد.

ماده‌ی ۱۰ - عدم اجرای تعهدات واردکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی عبارتست از تخلف از ضوابط و مقررات تعیین شده ی دولت در مورد واردات که منجر به عدم اجرای تعهدات و یا کاهش کمی یا کیفی کالا و یا خروج ارز از کشور گردد.

تعزیرات عدم اجرای تعهدات واردکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی به شرح زیر می‌باشد:

جریمه معادل تفاوت نرخ ارز با نرخ رایج در بازار و یا اعاده ی عین ارز نسبت به مقدار کسری یا عدم انجام تعهدات، تعلیق کارت بازرگانی از شش ماه تا یکسال و در صورت تکرار از یکسال تا ابطال و در صورت وقوع سوء استفاده علاوه بر مجازاتهای فوق جریمه تا پنج برابر مبلغ سوء استفاده.

تبصره- در صورتی که کالای وارده از نوع مجاز باشد پس از اعمال مجازاتهای فوق به صاحب آن مسترد می‌گردد.

ماده‌ی ۱۱- عدم اجرای تعهدات تولیدکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی: عبارتست از عدم تولید و عرضه‌ی محصول طبق قرارداد و برنامه ی تعیین شده ی دولت از قبیل نوع، مقدار، قیمت، استاندارد، شرایط تحویل و ... بدون عذر موجه.

تعزیرات عدم اجرای تعهدات تولیدکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی به شرح زیر می‌باشد:

تذکر کتبی ضمن درج در پرونده ی واحد، اعلام مراتب به وزارتخانه یا مؤسسه ی ذیربط، جریمه معادل تفاوت نرخ ارز با نرخ رایج در بازار یا اعاده ی عین ارز نسبت به مقدار کسری یا عدم انجام تعهدات و در صورت تکرار علاوه بر مجازات فوق جریمه از یک تا سه برابر مبلغ سوء استفاده.

تبصره- در صورتی که واحدهای تولیدی مبادرت به واردات مواد اولیه و یا کالای تجاری نمایند مشمول ماده‌ی ۱۰ خواهند بود.

ماده‌ی ۱۲- نداشتن پروانه ی کسب واحدهای صنفی: عبارتست از عدم اخذ پروانه بدون عذر موجه ظرف مهلت و ضوابط و مقرراتی که توسط هیأت عالی نظارت بر شورای مرکزی اصناف تعیین و اعلام می‌گردد.

تعزیرات نداشتن پروانه کسب واحدهای صنفی متناسب با نوع واحدها به شرح زیر می‌باشد:

الف - در مورد واحدهای صنفی تولیدی:

مرحله‌ی اول - اخطار کتبی و تمدید مهلت تا مدت شش ماه.

مرحله ی دوم - قطع تمام یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا ۰۰۰ /۰۰۰ /۷ ریال و تمدید مهلت تا سه ماه.

مرحله‌ی سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه ی کسب.

ب- در مورد واحدهای صنفی خدماتی:

مرحله‌ی اول - اخطار کتبی و تمدید مهلت تا سه ماه.

مرحله‌ی دوم - قطع سهمیه یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا ۰۰۰ /۰۰۰ /۱۰ ریال و تمدید مهلت تا مدت سه ماه.

مرحله‌ی سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه ی کسب.

ج- در مورد واحدهای صنفی خدماتی توزیعی:

مرحله‌ی اول - اخطار کتبی و تمدید مهلت تا مدت دو ماه.

مرحله دوم - قطع سهمیه یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا مبلغ ۰۰۰ /۰۰۰ /۲۰ ریال و تمدید مهلت تا مدت یکماه.

مرحله‌ی سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه ی کسب.

ماده‌ی ۱۳ - نداشتن پروانه ی بهره برداری واحدهای تولیدی: عبارتست از عدم اخذ پروانه ی بهره برداری بدون عذر موجه ظرف مهلت و ضوابط و مقرراتی که توسط وزارتخانه های تولیدی (حسب مورد) تعیین و اعلام می‌گردد.

تعزیرات نداشتن پروانه ی بهره برداری واحدهای تولیدی به شرح زیر می‌باشد:

مرحله‌ی اول - اخطار کتبی و تمدید مهلت تا مدت شش ماه.

مرحله‌ی دوم - قطع سهمیه یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا مبلغ ۰۰۰ /۰۰۰ /۱۰ ریال و تمدید مهلت تا مدت سه ماه.

مرحله‌ی سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه ی بهره برداری.

تبصره - در مورد واحدهای فاقد گواهی از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی (در مورد اقلام مشمول استاندارد اجباری) که تولیدات آنها از نظر ایمنی مضر باشد بلافاصله نسبت به تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه اقدام می‌گردد.

ماده‌ی ۱۴ - فروش ارزی، ریالی - عبارتست از فروش کالا یا خدمات در مقابل دریافت ارز یا واریزنامه ارز صادراتی بابت تمام یا قسمتی از بهای کالا یا خدمات در داخل کشور بر خلاف مقررات قانون و مصوبات دولت.

تعزیرات فروش ارزی، ریالی بشرح زیر می‌باشد:

اخذ کلیه ی ارز یا واریزنامه های دریافتی یا معادل ریالی آنها به نرخ بازار و در صورت تکرار علاوه بر مجازات فوق، حسب مورد قطع سهمیه و خدمات دولتی یا لغو کارت بازرگانی از سه تا شش ماه.

ماده‌ی ۱۵ - فروش اجباری - عبارتست از فروش اجباری کالا به همراه کالای دیگر در سطح عمده فروشی یا خرده فروشی.

تعزیرات فروش اجباری به شرح زیر می‌باشد:

جریمه از یک تا دو برابر ارزش کالای تحمیلی.

ماده‌ی ۱۶ - عدم اعلام موجودی کالا - عبارتست از عدم اظهار صحیح واحدهای عمده فروشی نسبت به مقدار موجودی کالاهای دارای نرخ رسمی که ضرورت اعلام آن توسط دولت تعیین میشود.

تعزیرات عدم اعلام موجودی کالا عیناً مطابق تعزیرات اخفاء و امتناع از عرضه ی کالا می‌باشد.

ماده‌ی ۱۷ - در مواردی که کالا بر خلاف ضوابط و مقررات توزیع یا قیمت بصورت عمده در اختیار اشخاص غیرواجد شرایط جهت فروش قرار گیرد، علاوه بر مجازات فروشنده، اشخاص حقیقی یا حقوقی خریدار کالا نیز به پرداخت جریمه معادل یک تا سه برابر درآمد من غیرحق محکوم میگردند.

تبصره - در صورتی که کالا توسط خریدار بفروش نرفته باشد ضمن استرداد عین کالا، کلیه‌ی هزینه‌های جنبی به عهده‌ی خریدار می‌باشد.

فصل دوم - تخلفات بخش دولتی

ماده‌ی ۱۸- در صورتیکه تخلفات فصل اول در وزارتخانه ها و شرکتها و مؤسسات دولتی و تحت پوشش دولت و نهادهای انقلاب اسلامی و ملی شده واقع شود تعزیرات مربوطه به شرح زیر خواهد بود:

الف - در صورتیکه درآمد حاصل از تخلفات در جهت منافع و مصالح شرکت یا دستگاه ذیربط منظور شده باشد:

مرتبه‌ی اول - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه.

مرتبه‌ی دوم - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه.

برکناری متخلف از سمت خود بطور دائم و انفصال از خدمات دولتی بمدت شش ماه.

مرتبه‌ی سوم - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه و انفصال دائم از خدمات دولتی.

ب - در صورتیکه در نتیجه ی تخلفات ارتکابی درآمد من غیرحق عاید فرد یا افراد در داخل یا خارج شرکت یا دستگاه شده باشد، انفصال دائم از خدمات دولتی، اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه و در صورتی که میزان اختلاس تا پنجاه هزار ریال باشد، شش ماه تا سه سال حبس و هرگاه بیش از این مبلغ باشد، دو تا ده سال حبس و در هر مورد جریمه معادل دو برابر مبلغ اختلاس.

ج- در صورتی که در نتیجه ی تخلفات - هیچگونه درآمدی عاید نشده باشد:

مرتبه‌ی اول - برکناری متخلف از سمت خود از یک تا شش ماه.

مرتبه‌ی دوم - انفصال موقت از خدمات دولتی از سه ماه تا یکسال.

مرتبه‌ی سوم - انفصال دائم از خدمات دولتی.

تبصره: در صورتیکه تخلفات در شرکتها و دستگاههای موضوع ماده ۱۷ توسط فرد یا افراد بصورت مستمر یا مکرر و بصورت تشکیل شبکه انجام گرفته باشد مشمول تعزیرات تشکیل شبکه خواهد بود و متخلفین از انجام خدمات دولتی محروم خواهند شد.

فصل سوم - تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش دولتی

ماده‌ی ۱۹- به منظور اعمال نظارت و کنترل دولت بر فعالیتهای اقتصادی بخش دولتی شامل وزارتخانه ها، سازمانها، دستگاههای دولتی، شرکتهای دولتی و تحت پوشش دولت و ملی شده و بانکها و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکتهای تابعه و همچنین شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد سهام آنها متعلق به دستگاهها و شرکتهای مزبور باشد مسوولیت بازرسی، پی گیری و رسیدگی به تخلفات و تعزیرات مربوطه به کمیسیون مرکزی تعزیرات حکومتی بخش دولتی با تشکیلات و شرح وظایف آتی محول می‌گردد.

ماده‌ی ۲۰: اعضای کمیسیون مرکزی عبارتند از:

۱- معاون نخست وزیر به عنوان رئیس کمیسیون.

2- نماینده ی دادستان کل کشور از دادسرای انقلاب.

۳- معاون برنامه ریزی وزارت کشور.

۴- معاون وزارت اطلاعات.

۵- معاون امور مالیاتی وزارت امور اقتصادی و دارایی.

6- مدیرعامل سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان به نمایندگی از وزارت صنعت، معـدن و تجارت.

7- معاون وزارتخانه ی ذیربط (حسب مورد).

تبصره - جلسات کمیسیون مرکزی با حضور ۵ نفر از اعضاء رسمیت مییابد و احکام صادره و مصوبات حداقل با چهار رأی معتبر می‌باشد.

ماده‌ی ۲۱ - در استانهایی که تشکیل کمیسیون تعزیرات حکومتی بخش دولتی با تأیید نخست وزیر ضرورت یابد کمیسیونی با ترکیب زیر تشکیل خواهد شد:

۱- استاندار بعنوان رئیس کمیسیون.

۲- دادستان انقلاب.

۳- معاون برنامه ریزی استاندار.

4- مدیرکل اطلاعات.

5- مدیرکل امور اقتصادی و دارایی.

6- مدیرکل بازرگانی.

7- مدیرکل وزارتخانه ی ذیربط.

تبصره - نصاب رسمیت جلسات کمیسیون تعزیرات حکومتی استان و اعتبار آراء صادره مشابه کمیسیون مرکزی خواهد بود.

ماده‌ی ۲۲- شرح وظایف کمیسیون مرکزی عبارتست از:

۱- پیشنهاد فهرست کالاها و خدمات مشمول طرح تعزیرات حکومتی بخش دولتی.

2- تشکیل واحدهای داخلی کمیسیون مرکزی و تعیین ترکیب اعضاء و تصویب شرح وظایف و آئیننامه ی اجرایی، مالی و استخدامی حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون که به تأیید نخست وزیر میرسد.

تبصره ی ۱ - حداکثر مبالغ پرداختی بابت حقوق و مزایای پرسنل از سقف مصوب شورای حقوق و دستمزد سازمان امور اداری و استخدامی کشور تجاوز نمی نماید.

تبصره ی ۲ - جریمه های دریافتی به حساب خزانه واریز میشود و اعتبارات مورد نیاز کمیسیون مرکزی و کمیسیونهای استانها و واحد رسیدگی به شکایات و حقوق بازرسان در سال ۱۳۶۸ با تأیید نخست وزیر از محل درآمد سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان تأمین و از طریق معاون اجرایی نخست وزیر و حسب مورد رئیس کمیسیون مرکزی یا مسوول واحد رسیدگی به شکایات پرداخت می‌گردد.

3 - تهیه و تصویب آئیننامه های اجرائی مربوط به این فصل در چهارچوب این قانون که به تأیید نخست وزیر میرسد.

۴ - تعیین بازرس و صدور کارت بازرسی از واحدهای مشمول این قانون.

۵- رسیدگی و صدور حکم و اتخاذ تصمیم در مورد متخلفین.

۶- نظارت بر عملکرد کمیسیونهای تعزیرات استانها.

تبصره - رئیس و سایر اعضاء کمیسیون تعزیرات استان در قبال کمیسیون مرکزی در چهارچوب این قانون و آئیننامه های مربوطه مسوولیت داشته و در مورد مفاد این قانون تابع مقررات و آئیننامه های کمیسیون مرکزی میباشند و در صورت احراز تخلف رئیس یا هر یک از اعضاء کمیسیون تعزیرات استان، مراتب از سوی کمیسیون مرکزی به واحد رسیدگی به شکایات موضوع ماده ۲۳ احاله خواهد شود.

ماده‌ی ۲۳- به منظور رسیدگی به شکایات از احکام صادره ی کمیسیون مرکزی و کمیسیونهای استانها و تجدیدنظر در آنها و نیز رسیدگی به تخلفات مجریان تعزیرات حکومتی بخش دولتی واحدی زیرنظر نخست وزیر با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

1– نماینده ی نخست وزیر به عنوان رئیس واحد.

۲ - یکی از قضات دادگاههای انقلاب به نمایندگی از رئیس دیوانعالی کشور.

۳- یک نفر عضو ثابت از اعضای کمیسیون مرکزی به انتخاب کمیسیون.

تبصره- شرح وظایف و آئیننامه ی واحد مزبور بوسیله ی هیأتی مرکب از نماینده ی رئیس دیوان عالی کشور در این واحد، نماینده ی دادستان کل کشور در کمیسیون مرکزی و نماینده ی نخست وزیر تهیه میشود و به تأیید رئیس دیوانعالی کشور و نخست وزیر میرسد.

ماده‌ی ۲۴ - آئیننامه ی نحوه ی رسیدگی کمیسیون تعزیرات حکومتی بخش دولتی توسط هیأت مذکور در تبصره ی ماده‌ی ۲۳ تصویب میشود.

مادهی ۲۵ - مراجع صدور احکام تعزیرات حکومتی بخش دولتی و واحد رسیدگی به شکایات در زمینه ی کشف و اثبات جرم، جلوگیری از امحاء آثار جرم یا تبانی و فرار متهم بر اساس موادی از آئین دادرسی کیفری که توسط هیأت مذکور در تبصره ی مادهی ۲۳ تعیین میشود، اقدام می نمایند.

مادهی ۲۶ - واحدهای انتظامی اعم از کمیته ی انقلاب اسلامی، ژاندارمری، شهربانی و همچنین مسوولین بانکها و زندانها و ادارات ثبت اسناد سراسر کشور و سایر دستگاهها و شرکتهای موضوع ماده ۱۹ حسب مورد موظفند نسبت به اجرای احکام صادره از سوی کمیسیون مرکزی با کمیسیونهای تعزیرات استانها و واحد رسیدگی به شکایات اقدام نمایند.

مادهی ۲۷ - وزارتخانه ها و واحدهای تابعه آنها موظفند در چهارچوب وظایف قانونی خود ضوابط خاص و دستورالعملهای اجرایی در رابطه با اقلام مشمول طرح را به کمیسیون مرکزی تعزیرات حکومتی بخش دولتی اعلام نمایند.

مادهی ۲۸ - در مواردی که در اجرای مقررات تعزیرات حکومتی بخش دولتی و اجرای ضوابط توزیع اقلام مشمول طرح، ناهماهنگی و اختلاف نظری بین وزارتخانه های ذیربط باشد، نظر قطعی توسط کمیسیونی مرکب از نخست وزیر و وزراء امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معـدن و تجارت اعلام و برای دستگاهها لازم الاجراء میباشد.

فصل چهارم - تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش غیردولتی

ماده ۲۹- به منظور اجرای این قانون در بخش غیردولتی ستادی بعنوان «ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی» با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

1 - وزیر صنعت، معـدن و تجارت و رئیس هیأت عالی نظارت به عنوان رئیس ستاد.

۲ - وزیر کشور.

۳ - رئیس شورای مرکزی اصناف.

4- نماینده ی تام الاختیار رئیس دیوانعالی کشور.

۵ - وزیر صنایع.

6- مدیرعامل سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان.

تبصره - جلسات ستاد مرکزی با حضور ۵ نفر از اعضاء رسمیت مییابد و تصمیمات متخذه با حداقل چهار رأی معتبر و لازم الاجراء میباشد.

مادهی ۳۰ - وظایف ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی بشرح زیر میباشد:

1- تصویب آئیننامه های اجرائی، مالی و استخدامی.

تبصره - تهیه آئیننامه ی اجرایی مربوط به تعزیرات حکومتی بخش غیردولتی به عهده‌ی وزارت صنعت، معـدن و تجارت می‌باشد.

2- تصویب بودجه ی مورد نیاز اجرای طرح برای کلیه دستگاههای ذیربط در بخش غیردولتی.

۳- تعیین تعداد ناظران و نیروی انسانی اجرایی طرح.

۴- ایجاد هماهنگی بین دستگاههای اجرایی.

۵- اتخاذ تصمیمهای ضروری در چهارچوب این قانون.

ماده‌ی ۳۱- وزارت صنعت، معـدن و تجارت می تواند بر اساس مصوبات ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی نسبت به استخدام و بکار گماردن ناظران و پرسنل مورد نیاز واحدهای اجرائی در سطح کشور اقدام نماید.

ناظرانیکه به وسیله ی وزارت صنعت، معـدن و تجارت و ادارات مربوطه معرفی میشوند و برای آنها از سوی دادستان انقلاب کارت بازرسی صادر میشود در حدود این قانون ضابط دادگستری محسوب میشوند.

تبصره ی ۱ - در شهرها یا بخشهایی که ادارات بازرگانی وجود ندارند وظایف و مسوولیت بازرسی و تعیین ناظران به ترتیب به عهده‌ی دادستانهای انقلاب یا نماینده ی آنان می‌باشد.

تبصره ی ۲ - هزینه‌های اجرای طرح در شهرها و بخشهای مذکور در تبصره ی فوق بنا به پیشنهاد رئیس دیوانعالی کشور و تصویب ستاد مرکزی از محل درآمدهای پیش بینی شده توسط وزارت صنعت، معـدن و تجارت تأمین میشود و در اختیار رئیس دیوانعالی کشور قرار میگیرد.

ماده‌ی ۳۲ - مسوولیت هماهنگی، پی گیری و بازرسی تخلفات مندرج در فصل اول این قانون و امور تشکیلاتی آنها به عهده ی وزارت صنعت، معـدن و تجارت می‌باشد و کلیه دستگاههای اجرائی، انتظامی و بانکها ضمن همکاری لازم مکلف به اجرای بخشنامه ها و دستورالعملهای مربوطه خواهند بود.

ماده‌ی ۳۳ - ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی تعداد ناظران مورد نیاز را به شورای مرکزی اصناف اعلام می کند و شورای مرکزی اصناف به میزان بیش از دو سوم تعداد مورد نیاز را به ستاد معرفی می نماید تا ستاد از بین آنها به میزان یک سوم تعداد مورد نیاز انتخاب و برای صدور کارت به دادسرای انقلاب معرفی نماید.

ماده‌ی ۳۴ - کلیه‌ی سازمانهای صنفی و شرکتهای تعاونی صنفی موظف به همکاری با ناظران این قانون خواهند بود و هرگونه عدم همکاری و سهل انگاری، تخلف محسوب میشود و کمیسیونهای نظارت شهرها موظفند با درخواست وزارت صنعت، معـدن و تجارت نسبت به عزل و نصب مسوولین سازمانهای مذکور اقدام لازم معمول دارند.

ماده‌ی ۳۵ - جهت رسیدگی به تخلفات ناظران و مأموران ذیربط، واحدی بنام واحد رسیدگی به شکایات در وزارت صنعت، معـدن و تجارت تشکیل میشود و در صورت احراز تخلف، موضوع به دادگاههای انقلاب ارجاع می‌گردد.

تبصره - در شهرها و بخشهای مذکور در تبصره ی ۱ ماده‌ی ۳۱، واحد رسیدگی به شکایات توسط دادسرای انقلاب تعیین میشود.

ماده‌ی ۳۶ - رسیدگی به تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی بخش غیردولتی و صدور حکم، توسط دادگاههای انقلاب اسلامی انجام میگیرد و دادسراها و دادگاههای انقلاب اسلامی مکلفند پرونده های تعزیرات حکومتی را خارج از نوبت و مقدم بر سایر پرونده ها رسیدگی نمایند.

تبصره ی ۱ - دادیاران و دادستانهایی که رئیس دیوانعالی کشور و دادستان کل کشور آنها را صالح بدانند می توانند در خصوص پرونده های تعزیرات حکومتی که به دادگاههای انقلاب ارجاع میشوند احکام تعزیری صادر نمایند.

تبصره ی ۲ - در مورد مجازاتهای تذکر کتبی، اخطار، توبیخ و اخذ تعهد، رسیدگی و صدور حکم به عهده‌ی وزارت صنعت، معـدن و تجارت می‌باشد.

ماده‌ی ۳۷ - احکام دادگاههای انقلاب در اجرای این قانون قطعی و لازم الاجراست و در صورتی که قاضی صادرکننده ی حکم متوجه اشتباه شرعی و یا قانونی خود بشود می تواند تقاضای تجدیدنظر نماید و در این صورت چنانچه حکم اجراء نشده باشد، اجرای حکم متوقف میشود.

تبصره ی ۱- چنانچه دادستان یا جانشین دادستان مجری حکم یا وزارت صنعت، معـدن و تجارت معتقد به اشتباه قاضی باشند اعتراض خود را به قاضی صادرکننده ی حکم تذکر میدهند، در صورتیکه قاضی مزبور اعتراض را بپذیرد طبق ذیل این ماده عمل میشود و در غیراین صورت حکم صادر اجراء میشود و تقاضای تجدیدنظر همراه با پرونده به مرجع تجدیدنظر ارسال می‌گردد.

تبصره ی ۲ - چنانچه محکوم علیه به حکم صادره اعتراض داشته باشد باید ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ حکم و در مواردی که دور از دسترس باشد ظرف مدت بیشتری (حداکثر ۲۰ روز) که در آئیننامه مشخص میشود، اعتراض نماید، در صورتی که قاضی صادرکننده ی حکم اعتراض را بپذیرد طبق ذیل این ماده عمل میشود و در غیراینصورت حکم صادره اجراء میشود و تقاضای تجدیدنظر همراه با پرونده به مرجع تجدیدنظر ارسال می‌گردد.

تبصره ی ۳ - مرجع تجدیدنظر مذکور در این ماده رئیس دیوانعالی کشور می‌باشد که می تواند امر تجدیدنظر را حسب مورد به قضاتی که تعیین می کند واگذار نماید. تجدیدنظر به ترتیب فوق فقط برای یکبار ممکن خواهد بود.

ماده‌ی ۳۸ - برای تخفیف و تعلیق مجازاتهای مقرر در این قانون علاوه بر شرایط لازم طبق قوانین جاری، موافقت دادگاه صادرکننده ی حکم و دادستان مربوط نیز ضروری می‌باشد.

ماده‌ی ۳۹ - کلیه ی درآمدهای ناشی از جریمه های دریافتی به حساب خزانه واریز میشود و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اعتبارات مورد نیاز را بر اساس بودجه ی مصوب ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی از محل وجوه جرایم در اختیار وزارت صنعت، معـدن و تجارت قرار دهد.

تبصره - وزارت صنعت، معـدن و تجارت می تواند به عنوان تنخواه گردان تا مبلغ یک میلیارد ریال از محل درآمد سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان اخذ نماید.

فصل پنجم - اصلاحات قانون نظام صنفی مصوب ۱۳ /۴ / ۱۳۵۹ شورای انقلاب

ماده‌ی ۴۰- قانون نظامی [نظام] صنفی مصوب ۱۳ /۴ /۱۳۵۹ شورای انقلاب با اصلاحات انجام شده و اصلاحات آتی لازم الاجراء می‌باشد.

ماده‌ی ۴۱ - وظایف و اختیارات مذکور در قانون نظام صنفی برای دادگاه کیفری و دادسرای عمومی به دادگاه و دادسرای انقلاب اسلامی محول می‌گردد.

ماده‌ی ۴۲- عبارت ذیل به عنوان بند ۱۰ به ماده‌ی ۴۸ قانون نظام صنفی اضافه می‌گردد:

«۱۰- دادستان انقلاب شهر یا نماینده ی او».

ماده‌ی ۴۳- عبارت ذیل بعنوان بند ۱۲ به ماده‌ی ۵۲ قانون نظام صنفی اضافه می‌گردد:

«۱۲- دادستان کل کشور یا دادستان انقلاب تهران به نمایندگی».

ماده‌ی ۴۴ - جمله ی ذیل به عنوان تبصره به ماده‌ی ۸۳ قانون نظام صنفی اضافه می‌گردد:

« تبصره - مدیریت امور ناظران اعم از استخدام، حکم، عزل، نصب و ... به عهده‌ی وزارت صنعت، معـدن و تجارت می‌باشد ».

فصل ششم - سایر مقررات

ماده‌ی ۴۵ - فهرست کالاها و خدمات مشمول تعزیرات حکومتی بخش دولتی و غیردولتی به وسیله ی ستاد موضوع ماده‌ی ۲۹ به اضافه ی نماینده ی نخست وزیر تعیین می‌گردد.

ماده‌ی ۴۶ - چنانچه متهمان پرونده ای، از بخش دولتی و غیردولتی باشند، پرونده ابتدا در مرجع صدور احکام تعزیرات حکومتی بخش دولتی مطرح میشود و پس از تعیین تکلیف متهمان بخش دولتی، جهت رسیدگی به اتهامات متهمان بخش غیردولتی به دادگاه انقلاب ارسال می‌گردد.

ماده‌ی ۴۷ - مرجع تجدیدنظر موضوع تبصره ی ۳ ماده‌ی ۳۷، هیأتی را مأمور بررسی پرونده های متشکل در زمان اجرای آئیننامه های تعزیرات حکومتی که تعیین تکلیف نشده اند، می نماید تا ضمن مختومه کردن موارد غیرمهم، بقیه را به مراجع مربوط طبق این قانون ارجاع کند.

آندسته از پرونده های تعزیرات حکومتی که در زمان تصویب این قانون دارای اعتراض به حکم صادره از سوی محکوم علیه باشند، مشمول تجدیدنظر خواهند بود.

ماده‌ی ۴۸ - در صورتی که تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی بصورت مستمر یا مکرر و یا تشکیل شبکه انجام شده باشد متخلفان به اشد تعزیرات تعیین شده در هر یک از جرایم ارتکابی و در مرتبه‌ی مربوطه محکوم میگردند.

تبصره- در صورتیکه تشکیل شبکه به قصد اخلال در نظام اقتصادی صورت گرفته باشد علاوه بر محکومیت به تعزیرات فوق توسط مراجع صدور احکام تعزیرات حکومتی، موضوع توسط دادگاه انقلاب پی گیری میشود.

ماده‌ی ۴۹ - در مواردی که در این قانون مراتب متعدد برای مجازات تعیین شده است چنانچه تکرار جرم با فاصله ی بیش از مدت ۲ سال از تاریخ قطعیت اولین حکم صورت گیرد، مرتبه‌ی اول تلقی میشود.

ماده‌ی ۵۰- در مواردی که در این قانون لغو پروانه و تعطیل واحد پیش بینی شده است اشتغال مجدد متخلفان در همان واحد پس از گذشت یکسال از تاریخ لغو پروانه، موکول به تحصیل پروانه ی جدید با رعایت مقررات قانون مربوطه خواهد بود.

ماده‌ی ۵۱ - در مواردی که تخلفاتی از انواع مختلف توسط متخلف صورت گیرد برای هر یک از جرایم مجازات جداگانه تعیین میشود.

ماده‌ی ۵۲ - تخلفاتی که در این قانون پیش بینی نشده‌اند تابع قوانین و مقررات جاری کشور میباشند و هرگاه برای تخلفات مذکور در این قانون در سایر قوانین کیفر شدیدتری مقرر شده باشد مرتکب به کیفر اشد محکوم خواهد شد.

ماده‌ی ۵۳ - در مواردی که بعلت وقوع تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی خسارتی متوجه شرکتها و دستگاههای موضوع ماده‌ی ۱۹ این قانون شده باشد مراجع صدور احکام تعزیرات حکومتی ضمن صدور احکام تعزیرات، عامل ورود خسارت را مکلف به جبران خسارت می نماید.

ماده‌ی ۵۴ - در کلیه ی مواردی که بعلت وقوع تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی خسارتی متوجه اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی شده باشد حق شکایت برای آنها محفوظ خواهد بود.

ماده‌ی ۵۵ - چنانچه محکوم از پرداخت جریمه ی تعیین شده خودداری کند مبلغ جریمه از اموال وی تأمین می‌شود لکن مستثنیات دین و وسایل تأمین حداقل معیشت متعارف مستثنی خواهد بود.

ماده‌ی ۵۶ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون با رعایت ماده‌ی ۵۲ از تاریخ اجراء متوقف می‌گردد.

این قانون طی جلسات متعدد از تاریخ ۱۶ / ۶ /۶۷ تا تاریخ ۲۳ /۱۲ /۶۷ در مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی به تصویب رسید.

رئیس مجمع تشخیص مصلحت – سید علی خامنه ای